

Hållbarhetsträff 28 maj 2025

- För varje människa och för vår planet

A photograph of four children running through a field of tall grass at sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm, golden glow and long shadows. The children are in motion, running from left to right across the frame. The grass is tall and dry, with some seed heads visible. The sky is a clear, pale blue with a few wispy clouds.

Tack för att
du är här
idag!

Program

09.30 Välkomna!

09.45 Översyn av VGR:s hållbarhetsmål

10.55 Paus

11.10 Hållbarhet i säkerhet och beredskap

12.00 Lunch

13.00 Tre spår av hållbarhet

♣ GöteborgsOperan ♣ Aktiv Involvering ♣ Biologisk mångfald

15.10 Summering och avslutning

15.30 Tack för idag!

Vision Det goda livet

Regional
utvecklingsstrategi

Regionalt
trafikförsörjningsprogr
am

Kulturstrategi

Strategi för omställning
av hälso- och
sjukvården

Aktuella regionala styrdokument

NU-sjukvården
2.657 följare

Vi får en viktig milstolpe! 🎉🎉

NU-sjukvården är bland de första som certifiering, ett resurorganisation – från

Vill du veta mer om hela artikeln här:

Systematiskt arbete ger rekordlåg klimatavtryck i Västra Götalandsregionen

Västra Götalandsregionen har för första gången nått ett rekordlåg klimatavtryck i Västra Götalandsregionen. Detta beror på ett systematiskt arbete som har resulterat i ett rekordlåg klimatavtryck i Västra Götalandsregionen. Detta beror på ett systematiskt arbete som har resulterat i ett rekordlåg klimatavtryck i Västra Götalandsregionen.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Camilla Waltersson Grönvall
Sveriges socialtjänstminister / Ministe...
1.000

Förra veckan var jag på verksamhetsbesök i Göteborg. Jag besökte Socialförvaltningen och Familjecentralen Opalen i Västra Frölunda och DART kommunikationsstöd på Sahlgrenska Universitetssjukhuset tillsammans med Nicklas Mårtensson ordförande för Funktionsrätt Sverige och Anne Lönnemark och Annika Lindström från Autism Sverige och Autism Göteborg.

VGR 21 maj 2024 - 07:49 Uppdaterad: 22 maj 2024 - 09:40

VGR behöver vidta åtgärder gällande rättigheter för personer med funktionsnedsättning

I en aktuell rapport från FN:s kommitté för rättigheter för personer med funktionsnedsättning granskas hur Sverige genomför och efterlever konventionen. Västra Götalandsregionens beredning för mänskliga rättigheter och samrådet för funktionshinder har tagit fram ett antal rekommendationer ur rapporten, som är särskilt viktiga för Västra Götalandsregionen att jobba vidare med och åtgärda.

Hållbarhet skapar vi tillsammans!

Extern revision – ett steg på vägen mot miljöcertifiering

Naturbruksförvaltningen certifierade enligt ISO

Efter flera år av gediget arbete och engagemang har naturbruksförvaltningen miljöcertifierats enligt ISO 14001.

Revisorerne hade flera positiva åttömnen om miljöarbetet i verksamhetens engagemang i hela verksamheten i ledningen, lärarna, slavar, miljö- o lyfte även hur verksamheten med sitt miljöarbete bidrar till ett hållbart

- Naturbruksförvaltningen ISO 14001-certifierade
- ISO 14001-certifiering inom rekthåll efter lyckad externrevision

Västra Götalandsregionen har som mål att alla förvaltningar med större miljöpåverkan senast i år ska genomföra en miljöcertifiering enligt standarden ISO 14001. Den 1-2 april genomförs den första externa revisionen på Sjukhusen i västers väg mot certifiering.

VGR 04 mars 2025 - 14:00

Budgetprocessen inledd: Planeringsunderlaget överlämnat till de politiska partierna

Planeringsunderlaget är det första steget i den koncernövergripande budget- och uppföljningsprocessen. Nyligen överlämnades det till de politiska partierna. Det är inget beslutsdokument, men ge kunna formulera förslag till bud

Budget 2025

Mål:
Ökad måluppfyllelse för Västra Götalandsregionen

Fokusområde:
Minska Västra Götalandsregionens miljö- och klimatpåverkan enligt miljömål 2030

Fokusområde:
Öka Västra Götalandsregionens positiva påverkan för god hälsa, jämlikhet och delaktighet enligt Mål för socialt hållbarhet 2030

VGR 11 mars 2025 - 15:50 Uppdaterad: 12 mars 2025 - 09:28

Föreläsning för dig som vill få djupare inblick i VGR:s årsredovisning

Nästa vecka går årsredovisningen för 2024 upp för beslut i regionstyrelsen. Är du själv nyfiken på innehållet? Passa då på att anmäla dig till en digital föreläsning!

SKAS: Glasklar kommunikation ger barnen en röst – utan prat

Barnsjuksköterskan Emelie Bergh och specialistundersköterskan Evelina Grünert framför glasavlän i ett av patientrummen. Fotograf: Peter Johansson

Knut är rädd för blod och vill att vårdpersonalen ska veta det. Men han vill inte prata om det, så istället skriver han ett meddelande på glasavlän i patientrummet. Det här är ett nytt sätt att kommunicera på barnavdelningen på Skarborgs Sjukhus och det uppskattas mycket av såväl patienter, anhöriga och vårdpersonal.

-Det kan vara svårt att berätta om jobbiga saker. Eller att hålla all information i huvudet, då är det bra att kunna läsa på tavlan vad som ska hända.

Sahlgrenska Universitetssjukhuset 28.708 följare 2 min •

En fullsatt konferens blev idag startskottet för Västra Götalandsregionens arbete med hälsolitteracitet, där Sahlgrenska Universitetssjukhuset varit en av de initiativtagande parterna. Hälsolitteracitet syftar på en persons förmåga att få tag på, förstå, kommunicera, värdera och använda sig av hälsoinformation. Det är också en förutsättning för patientens delaktighet i sin vård.

Under dagen har bland annat digitalisering diskuterats ur ett jämlikhetsperspektiv, och en patientföreträdare har delat med sig av sina erfarenheter av att förstå – och bli förstådd.

Boubo Hallberg, sjukhusdirektör vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset, inledde dagen med att betona vikten av att ha patienten som medskapare för att skapa en tillgänglig och jämlik vård.

VGR 22 maj 2025

Privat bil i tjänst – så sparade SU-verksamheter tid, pengar och miljö med nya arbetssätt

Använder du och din verksamhet privata bilar för tjänsteresor? Här kan du få inspiration av goda exempel från Sahlgrenska Universitetssjukhuset där flera verksamheter minskat tjänsteresor med priva...

VGR 06 apr 2025 - 10:11 06 apr 2025 - 12:10

Tillsammans minskar vi textilsvinnet i VGR

Varje år försvinner omkring 225 000 arbetskläder, handdukar och andra textilartiklar från vården i Västra Götalandsregionen, men vi är på rätt väg. Genom målmedvetet arbete ser vi att det är möjligt att minska svinnet. Det skapar positiva effekter för både miljön och ekonomin. Tillsammans gör vi skillnad!

– Sjuksköterskan i Väster visar vägen med en minskning på tre procent under året. Det är ett bevis på att våra gemensamma insatser ger resultat, säger Malin Schier, styrelse på Föröringsutvärderingen och processägare för textilsvinnet inom VGR.

- Varje dag året om, i alla verksamheter!

VGR 17 mars 2025 - 14:30

Att fråga om våld i nära relation har gett resultat

I samband med utvecklingssamtalen ska medarbetare få en fråga om våld i nära relationer. Satsningen har lett till att flera våldsutsatta har fått stöd.

VGR 08 apr 2025 - 10:11 08 apr 2025 - 10:06

VGR:s interna hållbarhetspris och jämställdhetspris 2025 är utdelade

Snacka om kunskap: Hållbar mobilitet 28/3

Hållbarhetsavdelningens uppdrag

Tjänstepersonstöd:

- Hållbarhetsutskottet
- Beredningen för mänskliga rättigheter

Kommunikation:

- Hållbarhetspris
- Hållbarhetsnytt
- 60-minuter hållbarhet
- Extern och intern webb

Leda, utveckla och samordna uppföljning av VGR:s hållbarhetsmål samt föreslå initiativ och åtgärder:

- Fördjupad hållbarhetsrapport
- Indikatorer
- Översyn VGR:s hållbarhetsmål

Leda, utveckla och samordna genomförandet av förvaltningars och bolags arbete med VGR:s hållbarhetsmål:

- Samordningsgrupp för VGR:s hållbarhetsarbete
- Beredningsgrupp för VGR:s hållbarhetsarbete
- Samordnare och ombud i förvaltningar och bolag

Leda, utveckla och samordna integreringen av hållbarhetsmålen i VGR:s huvudprocesser:

- Integrering av hållbarhet i planeringsunderlag, budget, uppföljning och årsredovisning samt VGR:s övergripande strategier
- Hållbarhet i Plan & Styr
- Hållbarhet i upphandling och inköp

Samordning och sakkunskap inom VGR:s hållbarhetsmål:

- Resurseffektivt & giftfritt
- Klimatpåverkan
- Biologisk mångfald
- Miljöledningssystem
- Hälsa & välbefinnande
- Jämlikhet & lika rättigheter
- Tillit, trygghet & delaktighet

Leda, utveckla och samordna ett systematiskt och strategiskt arbete med att stärka mänskliga rättigheter inom VGR, samt arbetet med BMR:s samråd:

- Fem samråd: Barnrätt, Funktionshinder, Hbtqi, Mänskliga rättigheter och Nationella minoriteter

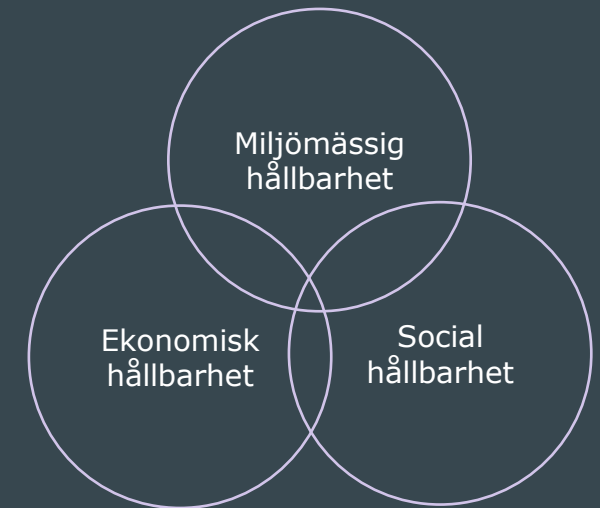
Översyn av Miljömål 2030, Miljöpolicy och Mål för social hållbarhet 2030

=

En hållbar organisation

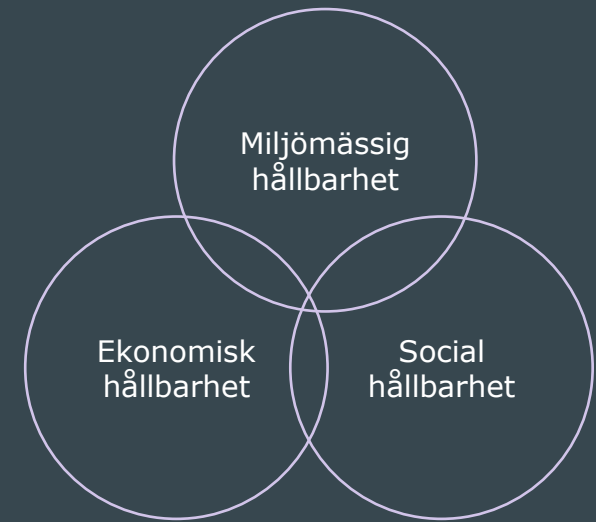
Miljömål 2030

Mål för social hållbarhet 2030

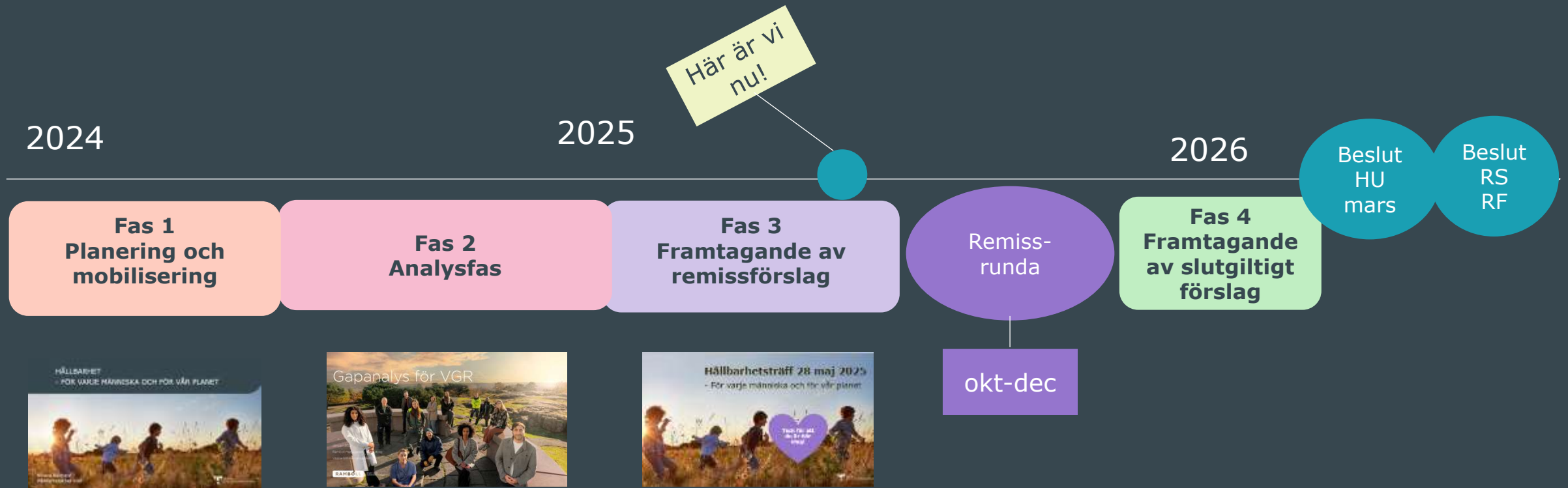
Resurseffektivt och giftfritt	Låg klimatpåverkan	Ekosystem och främjad biologisk mångfald	God hälsa och välbefinnande	Jämlikhet och lika rättigheter	Tillit, trygghet och delaktighet
<p>2030 är flödet av produkter giftfritt och resurseffektivt. Förbrukningen av natur - resurser har minskat med 20 %, andelen återvunnet material har ökat med 20 % och andelen biobaserat material har ökat med 20 %. Därtill materialåtervinns 20 % av den plast som lämnar Västra Götalandsregionen</p>	<p>Klimatpåverkan från produkter av textil, plast och metall har halverats till 2030</p>	<p>Utemiljöerna på Västra Götalandsregionens fastigheter är utvecklade år 2030 med avseende på främjad biologisk mångfald och hälsofrämjande ekosystemtjänster</p>	<p>Hälsosam uppväxt och fullföljda studier</p>	<p>Kunskap om jämlikhet och mänskliga rättigheter</p>	<p>Ansvarstagande och transparent organisation</p>
<p>2030 uppfyller användningen av kemiska produkter höga krav på en säker arbetsmiljö. En stor andel farliga ämnen och produkter har fasats ut genom aktivt och metodiskt substitutionsarbete</p>	<p>Klimatpåverkan är halverad från byggmaterial och byggprocess år 2030</p>	<p>2030 har Västra Götalandsregionen 60 % ekologiska livsmedel</p>	<p>Hälsosamt åldrande och ofrivillig ensamhet</p>	<p>Identifiera och analysera orättfärdiga skillnader</p>	<p>Frihet från våld, hot, kränkningar och tvång</p>
<p>2030 ingår prioriterade byggprodukter i ett cirkulärt system</p>	<p>2030 är fondkapital som Västra Götalandsregionen förvaltar i linje med Parisavtalets mål.</p>	<p>Till 2030 har andelen inköpta regionalt producerade livsmedel ökat kontinuerligt</p>	<p>Psykisk hälsa och suicid</p>	<p>Tillgänglig och inkluderande verksamhet</p>	<p>Medskapande och dialog</p>
<p>2030 är energianvändningen halverad i egna lokaler</p>	<p>2030 är klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid är högst 0,5 kg CO2 ekv.</p>	<p>År 2030 påverkar inte inköp av produkter och material den biologiska mångfalden negativt och tar hänsyn till hållbar markanvändning</p>	<p>Goda levnadsvanor och hållbart arbetsliv</p>		
<p>2030 har Västra Götalandsregionen en installerad kapacitet att producera 10 GWh sol i egen regi</p>	<p>2030 har matsvinnet minskat med 50% och Västra Götalandsregionen har bidragit till att minska svinnet tidigare i leverantörskedjan</p>	<p>Miljölednings-system</p>			
<p>2030 har Västra Götalandsregionen en installerad kapacitet att producera 10 GWh sol i egen regi</p>	<p>2030 har Västra Götalandsregionen 100 % fossilfria transporter</p>				
<p>2030 har uppmätta halter av miljöbelastande läkemedel tydligt minskat i Västra Götalands sjöar och vattendrag</p>	<p>År 2030 har resandet med privat bil tjänst och antalet flygresor i tjänst minskat med 80 % jämfört med 2016</p>				
<p>2030 har läkemedelstillverkningens direkta påverkan på miljön - lokalt och globalt - minskat betydligt</p>	<p>Andelen hållbar arbetspendling och hållbara besöksresor är minst 50 % år 2030</p>				
	<p>2030 har klimatpåverkan från lustgas och anestesigaser minskat med 85 %</p>				

Inriktning för översynen

- Sex övergripande mål behålls till 2030
- Aktualitetsprövning av delmålen
- Miljöpolicy breddas till en hållbarhetspolicy
- Sammanhållen målstruktur som innefattar samtliga dimensioner av hållbar utveckling
- Harmonisera utifrån CSRD

Tidsplan

Harmonisering utifrån CSRD

E1. Klimatförändringar	E2. Föroreningar	E3. Vatten och marina resurser	E4. Biologisk mångfald och ekosystem	E5. Resurseffektivitet och cirkulär ekonomi
<ul style="list-style-type: none"> • Anpassning till klimatförändringar • Begränsning av klimatföroreningar • Energi 	<ul style="list-style-type: none"> • Förorening av luft • Förorening av vatten • Förorening av mark • Förorening av levande organismer och livsmedelsresurser • Ämnen som inger betänkligheter • Ämnen som inger mycket stora betänkligheter • Mikroplast 	<ul style="list-style-type: none"> • Vatten • Marina resurser 	<ul style="list-style-type: none"> • Direkta påverkansfaktorer som leder till förlust av biologisk mångfald • Konsekvenser för arters tillstånd • <i>Konsekvenser för ekosystems omfattning och tillstånd</i> • Konsekvenser för och beroende av ekosystemtjänster 	<ul style="list-style-type: none"> • Resursinflöden, inklusive resursanvändning • Resursutflöden relaterade till produkter och tjänster • Avfall
S1. Egen arbetskraft	S2. Arbetstagare i värdekedjan	S3. Berörda samhällen	S4. Konsumenter och slutanvändare	G1. Ansvarsfullt företagande
<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsvillkor • Likabehandling och lika möjligheter för alla • Andra arbetsrelaterade rättigheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Arbetsvillkor • Likabehandling och lika möjligheter för alla • Andra arbetsrelaterade rättigheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Samhällens ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter • Samhällens civila och politiska rättigheter • Urfolks rättigheter 	<ul style="list-style-type: none"> • Informationsrelaterade konsekvenser för konsumenter och/eller slutanvändare • Personlig säkerhet för konsumenter och/eller slutanvändare • Social inkludering för konsumenter och/eller slutanvändare 	<ul style="list-style-type: none"> • Företagskultur • Skydd för visselblåsare • Djurskydd • Politiskt engagemang och lobbyverksamhet • Förvaltning av förbindelser med leverantörer, inbegripet betalningsrutiner • Korruption & mutor

Medskick från workshopen 22/11

- Minskad resursanvändning –cirkulära flöden (antibiotikaresistens, PFAS)
- Tydliggöra skillnaden mellan VGRs scope 1, 2 och 3 och klimatbokslut
- Hållbara upphandlingar
- Attraktiv arbetsgivare
- Beredskap för alla
- Ökad involvering – MR-perspektiv
- Inkluderande verksamheter – fria från diskriminering/jämlig tillgång
- Jämlikhetsdata
- Säkerställa involvering och deltagande från olika grupper

Slutsatser och rekommendationer

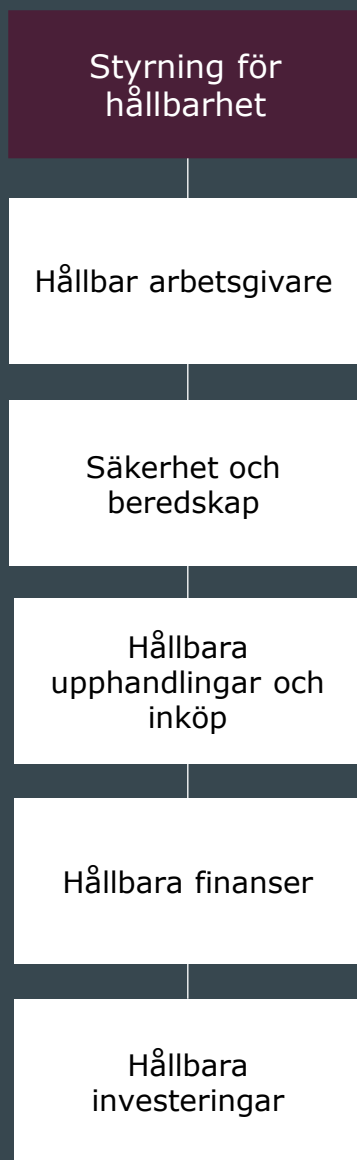
- Tydliggör styrning och ledning för hållbarhet
- Utveckla enhetlig logik och struktur för samtliga mål
- Hantera identifierade gap; arbetsgivarperspektivet, beredskapsperspektivet, klimatanpassning, inköp och upphandling

Förslag kommande målstruktur

Styrning för hållbarhet

Hållbar arbetsgivare, Säkerhet och beredskap, Hållbara upphandlingar och inköp, Hållbara finanser, Hållbara investeringar
Hållbarhet i processer för beslut, budget, planering, genomförande och uppföljning

Resurseffektivt och giftfritt	Låg klimatpåverkan	Främjad biologisk mångfald	God hälsa och välbefinnande	Jämlikhet och lika rättigheter	Tillit, trygghet och delaktighet
Cirkulära produkt- och materialflöden	Hållbara transporter och resor	Främjad biologisk mångfald vid markanvändning	Barnets rättigheter tillgodoses	Jämlik och jämställd verksamhet fri från diskriminering	Dialog och delaktighet med dem som berörs
Hållbar kemikalie- och läkemedelsanvändning	Klimat- och energieffektiv verksamhet	Hänsyn till biologisk mångfald vid val av produkter och tjänster	Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande verksamhet	Inkluderande och normmedveten information	Frihet från våld, hot och kränkningar
	Klimatanpassad verksamhet			Tillgängliga fysiska lokaler och miljöer	

Integrering av hållbarhet i processer för budget, beslut, planering, genomförande och uppföljning.

Beskrivning av området utifrån ett hållbarhetsperspektiv och hur området styrs i VGR, samt nyckeltal för VGR:s hållbarhetsredovisning.

Hållbar arbetsgivare

- rekommendera VGR som arbetsgivare
- hållbart medarbetarengagemang
- aktiva åtgärder mot diskriminering
- hot, våld och kränkande särbehandling

Säkerhet och beredskap

- korruption och mutor
- visseblåsning
- otillåten påverkan
- hot och våld
- beredskap – (under arbete)

Hållbara upphandlingar och inköp

- hållbarhetsprioriterade upphandlingar

Hållbara finanser

- hållbara kapitalplaceringar
- hållbara ekonomiska transaktioner (under arbete)

Hållbara investeringar

- under arbete

Låg klimatpåverkan

Klimatpåverkan från produkter av textil, plast och metall har halverats till 2030

Klimatpåverkan är halverad från byggmaterial och byggprocess år 2030

2030 är klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid är högst 0,5 kg CO2 ekv.

2030 har matsvinnet minskat med 50% och Västra Götalandsregionen har bidragit till att minska svinnet tidigare i leverantörskedjan

2030 har klimatpåverkan från lustgas och anestesigaser minskat med 85 %

2030 är energianvändningen halverad i egna lokaler

2030 har Västra Götalandsregionen en installerad kapacitet att producera 10 GWh solel i egen regi

Låg klimatpåverkan

Klimat- och energieffektiv verksamhet

Beskrivande måltext vad VGR ska uppnå inom delmålet.

Minskad klimatpåverkan från; Energi, byggnation, förbrukningsprodukter, livsmedel, medicinska gaser

Indikatorer Målvärde 2030

Energianvändning i egna lokaler (kWh/m ²)	132
Produktionskapacitet solel (GWh/år)	10
Klimatpåverkan vid nybyggnation kg CO2e/m ² nybyggd yta	220
Klimatpåverkan från en genomsnittlig måltid, kg CO2e per måltid	0,5
Procentuell förändring av matsvinn	-50 %
Procentuell förändring av koldioxidutsläpp av utvalda förbrukningsprodukter	-50 %
Procentuell förändring av klimatpåverkan från medicinska gaser	-85 %

Jämlikhet och lika rättigheter

Kunskap om jämlikhet och mänskliga rättigheter

Identifiera och analysera orättfärdiga skillnader

Tillgänglig och inkluderande verksamhet

Jämlikhet och lika rättigheter

Jämlik och jämställd verksamhet fri från diskriminering

Beskrivande måltext vad VGR ska uppnå inom delmålet.

Kunskap om jämlikhet och mänskliga rättigheter, identifiera, synliggöra, analysera och åtgärda omotiverade skillnader, jämlikt bemötande, jämlikhet vid verksamhetsapplikationer och digitala verktyg – arbeta människorättsbaserat

Indikatorer

Målvärde 2030

Andel i befolkningen som uppfattar att vård ges på lika villkor

Öka

Andel som upplevde att kommunikationen med läkare och annan personal var begriplig (hälsolitteracitet)

Öka

Antal HBTQ-diplomerade verksamheter

Öka

Andel av individbaserade indikatorer i RF:s budget som redovisas könsuppdelade

100 %

Kultur/kollektivtrafik? (under arbete)

Hållbarhetspolicy

I *Vision Västra Götaland – Det goda livet* fastslås att nuvarande och kommande generationer ska tillförsäkras sunda ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden. Visionen beskriver att ett hållbart samhälle ska tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers behov. Vidare står att alla beslut ska utformas på ett sätt som beaktar ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser i ett längre tidsperspektiv.

Västra Götalandsregionen (VGR) bidrar till genomförandet av visionen och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och är föregångare för hållbarhet - för varje människa och för vår planet. VGR är en betydande aktör för utveckling av ett hållbart samhälle utifrån ansvar för hälso- och sjukvård, tandvård, kollektivtrafik, kultur, utbildning och regional utveckling.

VGR:s verksamheter har en stor påverkan på och ska skydda människor och miljö. Verksamheterna ska bedrivas resurseffektivt och giftfritt, med minskad klimatpåverkan och främjad biologisk mångfald. VGR:s verksamheter ska främja hälsa och välbefinnande, arbeta för jämlikhet och lika rättigheter samt bidra till tillit, trygghet och delaktighet. VGR ska vara en ansvarsfull organisation som tar hållbart arbetsgivaransvar, har god säkerhet och beredskap, beaktar hållbarhet i upphandlingar, inköp, investeringar och kapitalplaceringar samt motverkar korruption, mutor och jäv.

Styrande principer för hållbarhet i VGR

- Hållbarhet ska vara integrerat i ordinarie styrning och ledning, verksamhetsplanering och uppföljning.
- Hållbarhetsarbetet ska organiseras, planeras, genomföras och följas upp systematiskt för att uppnå ständiga förbättringar.
- Vid utformning av verksamhet och beslutfattande ska ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenser ur ett långsiktigt tidsperspektiv beaktas.
- Förtroendevalda, chefer och medarbetare ska ha kunskap om hållbarhet samt sin egen roll och ansvar inom området.
- VGR ska leva upp till gällande lagstiftning, internationella deklARATIONER och andra bindande krav inom hållbarhet.

Relaterade dokument

Hållbarhetspolicyen utgör ramverk för VGR:s hållbarhetsarbete och konkretiseras i Hållbarhetsmål 2030 (dnr. RS XXXXX) [LÄNK](#)

Dialog

- Reflektioner utifrån förslaget till målstruktur för VGR:s hållbarhetsmål 2030
- Hur ser ni på tillämpning av målen i er verksamhet?
- Är det något ni ser behöver adderas eller skruvas på?
- Fångar förslaget på hållbarhetspolicy era behov?

Skicka in era
reflektioner och
medskick

maria.svensson@vgregion.se

Hållbarhet i säkerhet och beredskap

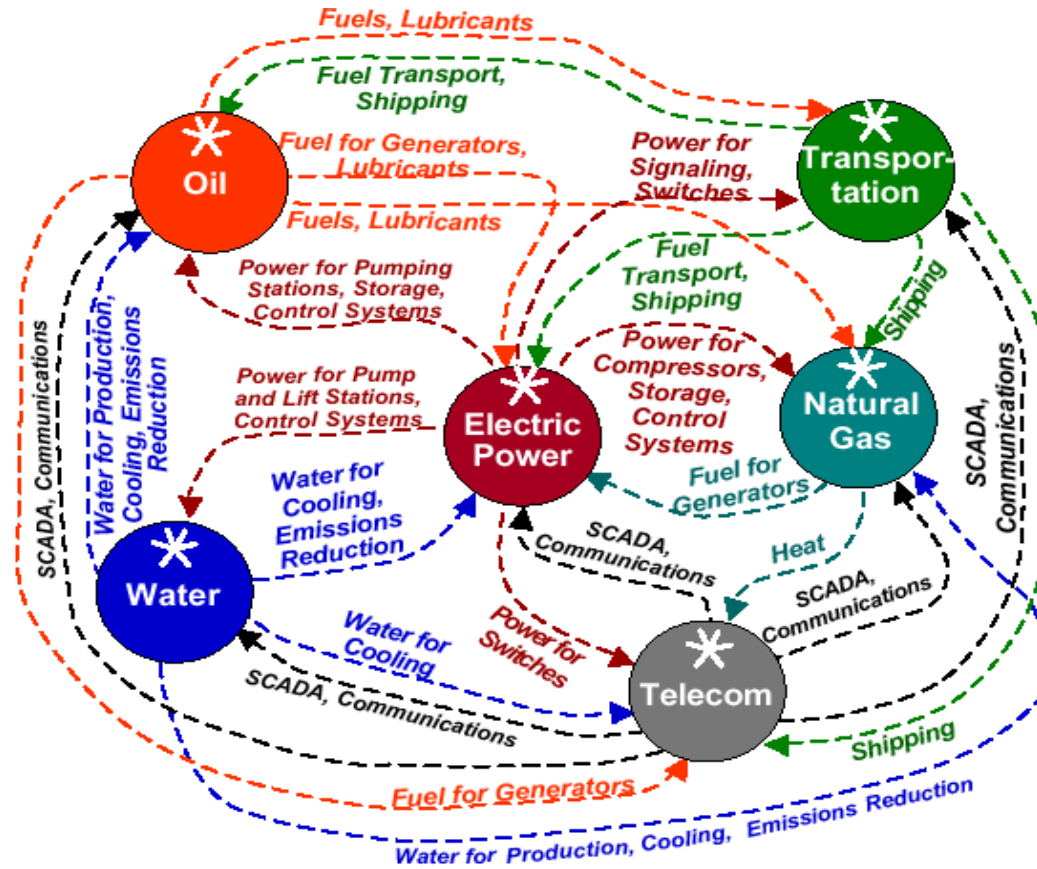
Civil beredskap

28/5 2025

Henrik Ohlén, ASB, Koncernkontoret

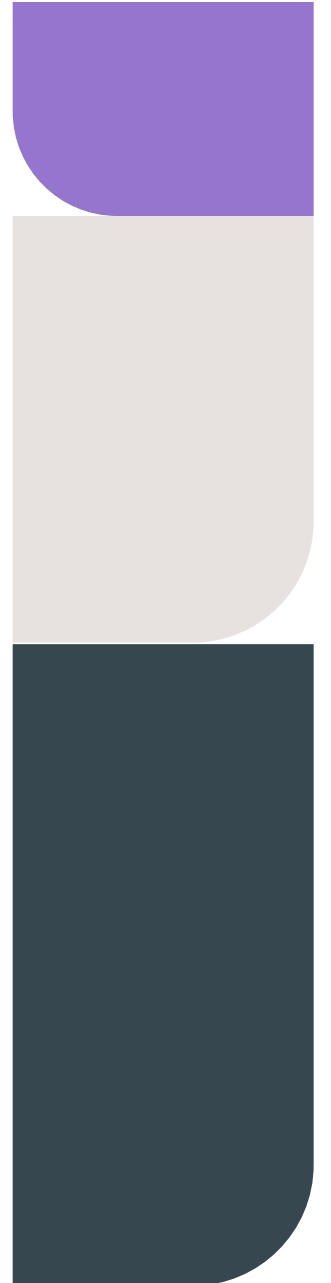
En föränderlig värld

- EU och den "eviga freden" Avveckling ca 1990-2005
- Georgienkrisen 2008
- Annektering av Krim 2014
- Påverkanskampanjer i val
- Svaga statsbildningar och inrikespolitiska konflikter (Syrien, Irak, Libyen, Jemen)
- Militärstrategiskläge
- Återupptagen planering Dec. 2015
- Gråzons läge
- Miljötoppmöten
- Pandemin
- Fullskaliga invasionen Ukraina
- Nato medlemskap
- Kriget i Gaza
- Förändrade transatlantiska relationer

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. I detta sammanhang ska verksamhet förstås som ett vidare begrepp. Verksamhet, tjänst eller infrastruktur inkluderar exempelvis även anläggningar, processer, system och noder.

Vad är samhällsviktig verksamhet?

Vi identifierar dem i vår lokala risk och sårbarhetsanalys

Exempel på VGR´ s 215 samhällsviktiga verksamhet

Viktig samhällsfunktion

- Rena textilier
- Regional logistik
- Drift och underhåll av samhällsviktiga byggnader
- Tillhandahålla förbrukningsmateriel
- Beställningssystem

Viktig samhällsfunktion

- Bedriva akutsjukvård
- Bedriva IVA vård
- Jourverksamhet primärvård
- Prehospitala resurser

Viktig samhällsfunktion

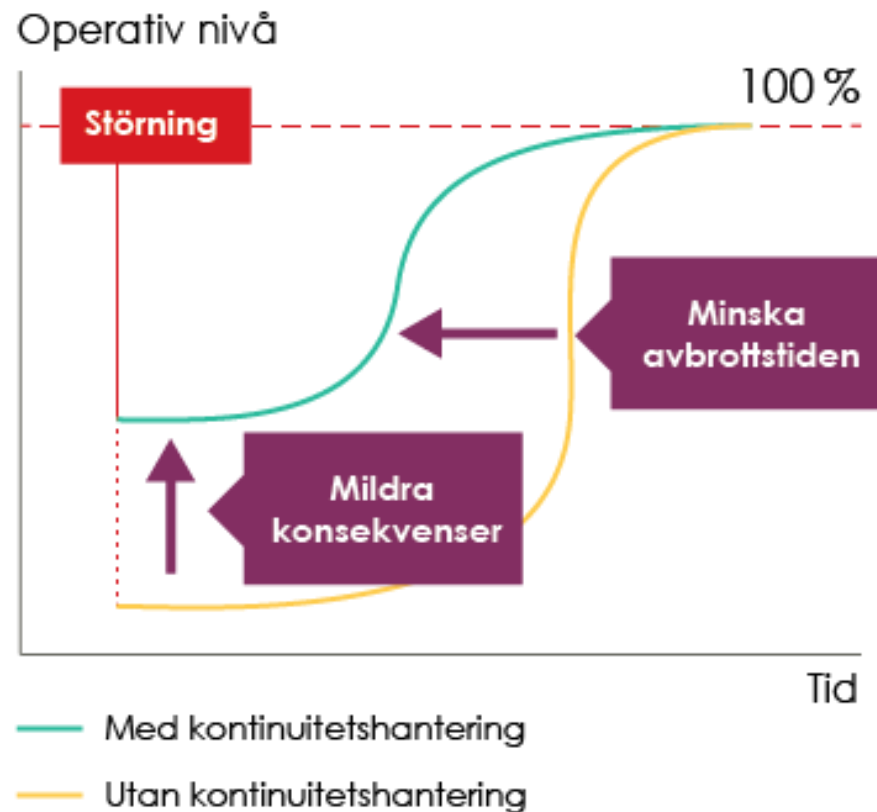
- Kollektiv trafik buss, tåg, spårvagn och båt
- Sjuktransporter
- Art- och kulturbevarande
- Röjnings- räddningsresurser
- Utbildningsverksamhet för individer med funktionsvariation

Vad är detta?

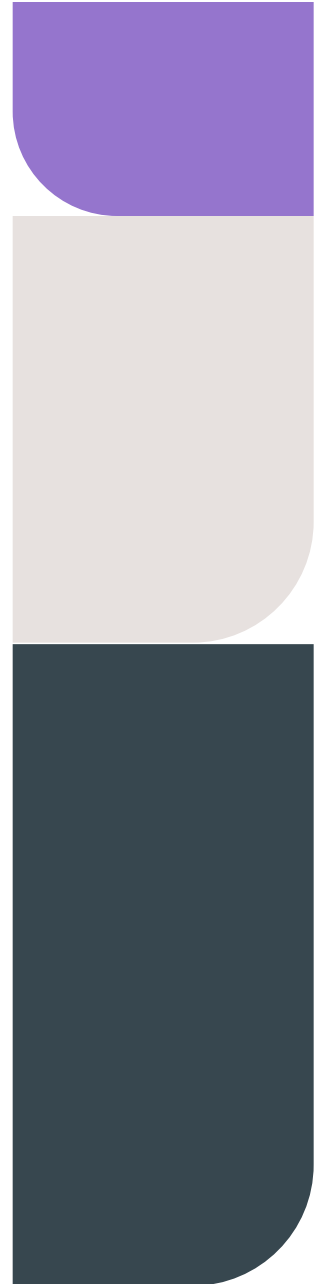
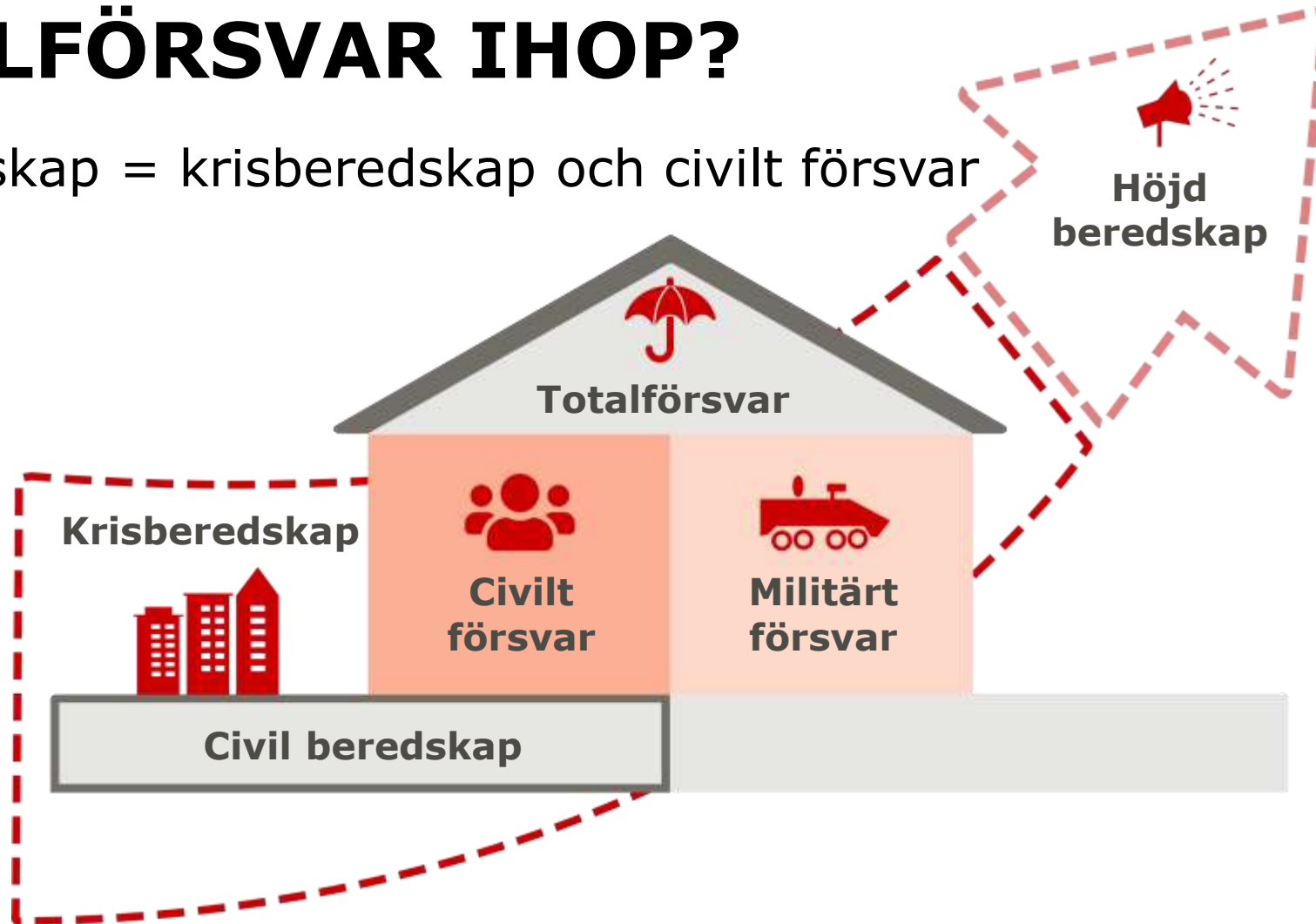
Vad är kontinuitetshantering?

Planera för att upprätthålla sin verksamhet på en tolerabel nivå, oavsett vilken störning den utsätts för

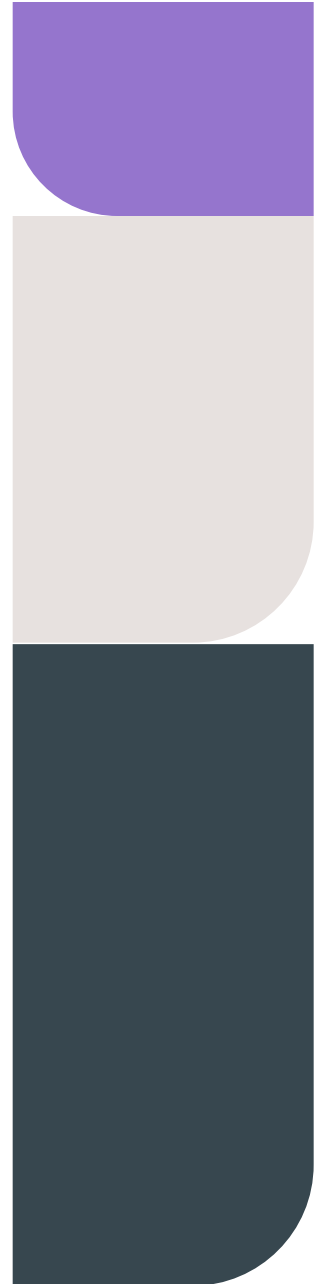
HUR HÄNGER KRISBEREDSKAP, CIVILT FÖRSVAR OCH TOTALFÖRSVAR IHOP?

Civil beredskap = krisberedskap och civilt försvar

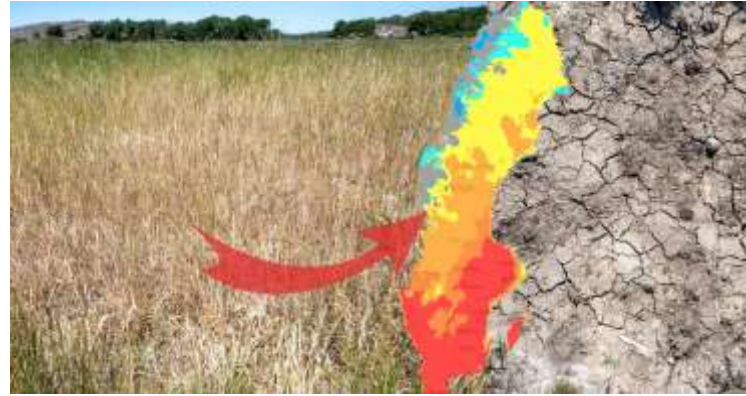
MÅLET FÖR DET CIVILA FÖRSVARET

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser

Är förberedelser bara för krig?

Nej, bra beredskap och planer nyttjas vid mer frekventa risker mer ger även effekt vid höjd beredskap

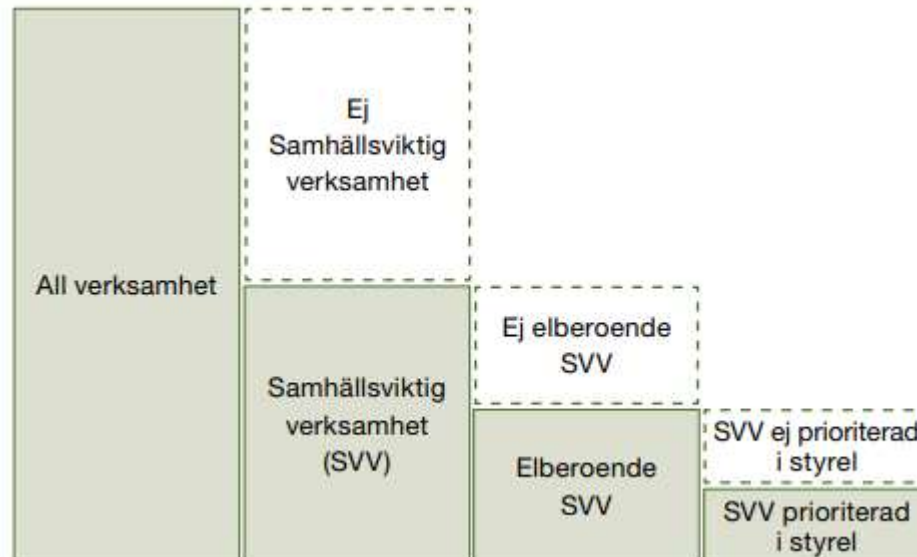

Styrel

- Första planeringsomgången i styrel 2008-2011
- Prioritering av samhällsviktiga elanvändare
- Verksamhet som är kritiskt att upprätthålla vid fränkoppling
- Prioritering ingen garanti för att få el

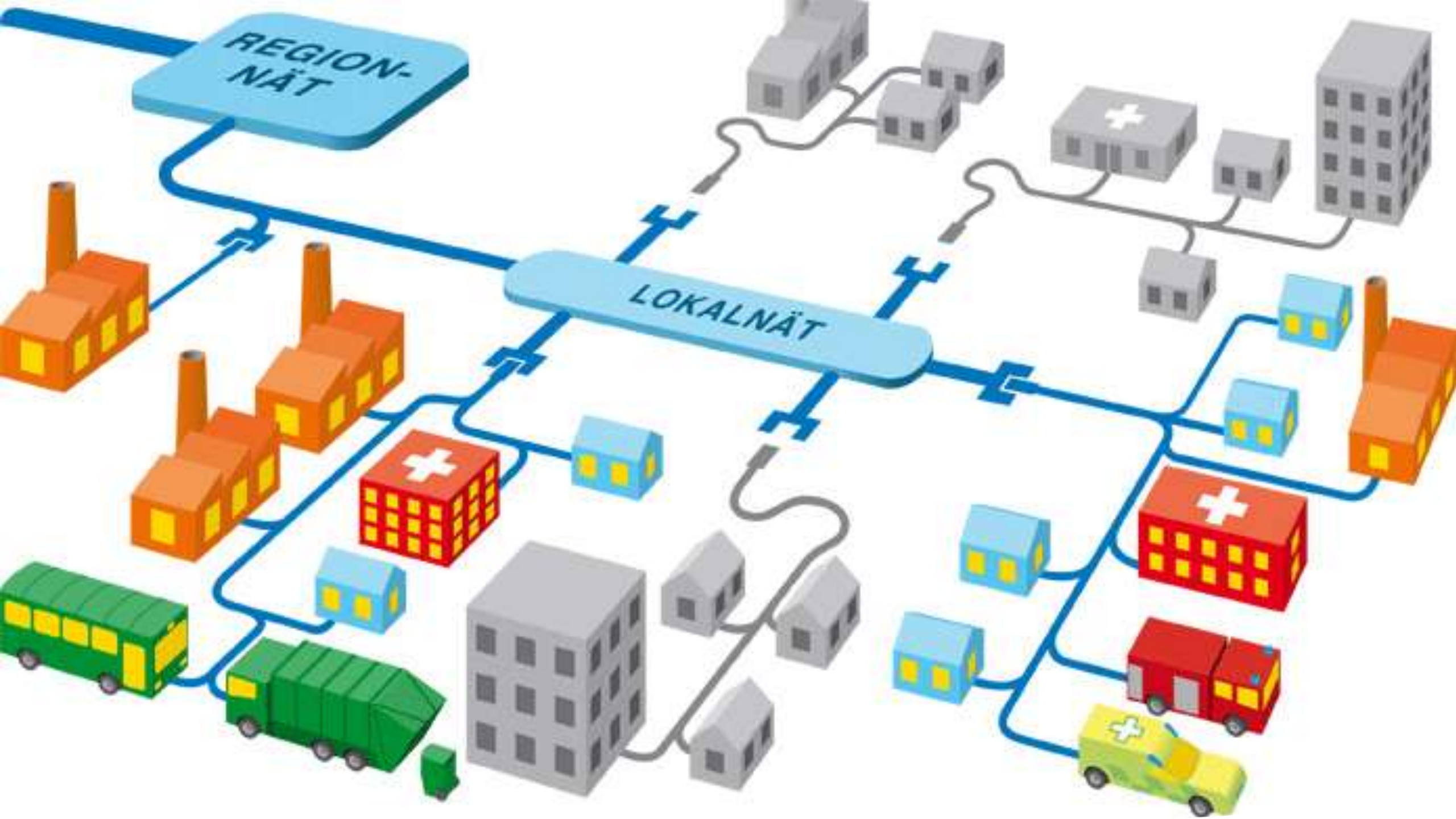
Mest relevanta samhällsaktörer vid en bristsituation

Prioritetsklasser

I styrelseförordningen anges åtta prioritetsklasser, men i planeringsdokumentet ska endast elanvändare i prioritetsklasserna 1–7 anges. Elanvändare ska bedömas utifrån hur väl de passar in i någon av dessa prioritetsklasser.⁴

1. Elanvändare som redan på kort sikt (timmar) har stor betydelse för liv och hälsa.
2. Elanvändare som redan på kort sikt (timmar) har stor betydelse för samhällets funktionalitet.
3. Elanvändare som på längre sikt (dagar) har stor betydelse för liv och hälsa.
4. Elanvändare som på längre sikt (dagar) har stor betydelse för samhällets funktionalitet.
5. Elanvändare som representerar stora ekonomiska värden.
6. Elanvändare som har stor betydelse för miljön.
7. Elanvändare som har stor betydelse för sociala och kulturella värden.
8. Övriga elanvändare.

Dricksvatten vid kris

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Händelser i närtid

- Förundersökning pågår

Efter provsvar: Dricksvattnet kan nu användas i Tranemo

UPPDATERAD 31 DECEMBER 2024 PUBLICERAD 31 DECEMBER 2024

Tranemobor som sedan julhelgen tvingats hämta dricksvatten från utplacerade vattentankar kan nu använda kranvatten som vanligt igen. Restriktionerna som infördes efter skadegörelse på en råvattentäkt har hävts.

På eftermiddagen dagen före julafton fick många invånare i Tranemo kommun lyda restriktioner om dricksvatten.

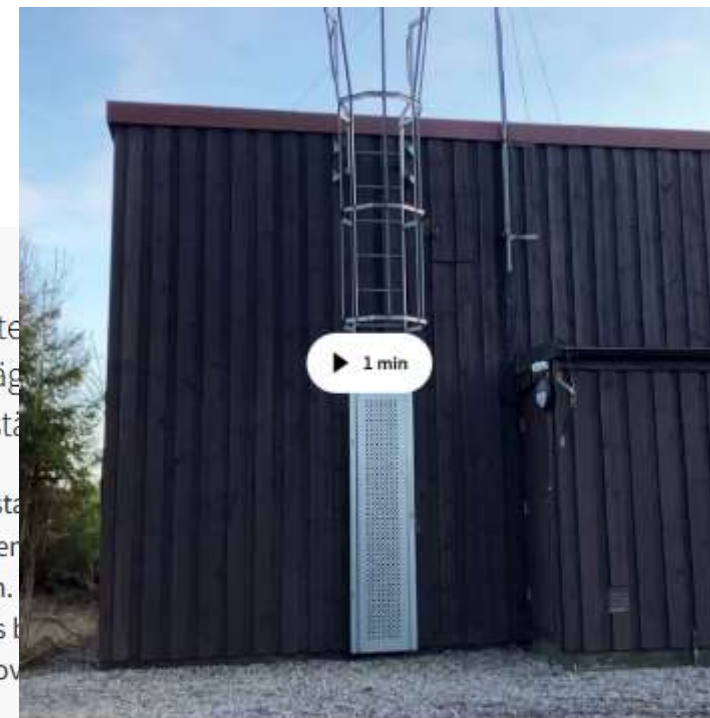
[Låset till en råvattentäkt](#) hade hittats uppbrutet – och som en säkerhetsåtgärd beslutade kommunen att kranvatten endast fick användas till att spola i toaletten.

Men under måndagskvällen meddelade kommunen att restriktionerna hävts och att dricksvatten kan brukas som vanligt i Ambjörnarp, Tranemo, Limmared och Månstad.

2025-01-29

Ungefär var femte dricksvattenanläggning i Västsverige är nödvändigt att stänga av.

Redan år 2006 konstaterades att Sveriges dricksvatten inte är tillräckligt förbättrats, tvärtom. Sedan femtedel av landets befolkning i maj till mitten av november 2024 i Västsverige.

"Vi kan inte utesluta att någon har tagit sig in" säger förvaltningschefen Ulf Krüger. Foto: SVT.

Vattenvarning i Bollebygds kommun – obehöriga kan ha tagit sig in i reservoar

UPPDATERAD 18 DECEMBER 2024 PUBLICERAD 17 DECEMBER 2024

Det finns en risk att obehöriga har tagit sig in i en vattenreservoar i Bollebygds kommun.

Tills vattnet är testat uppmanas invånarna i Ölsfors och Hultafors att inte använda vattnet.

not
get inte
r från

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Annat aktuellt

Låga vattennivåer i både ytvatten och (främst små) grundvattenmagasin

Aktuellt läge i Västra Götaland

Sjöar och vattendrag: Flödena i länets vattendrag är nu på de flesta platser mycket låga för årstiden.

Grundvatten: Nivåerna i små grundvattenmagasin är enligt SGU mycket under det normala för året. För de stora grundvattenmagasinen är nivåerna fortfarande normala. Prognosen är att de kommer att bli låga till mycket låga under vår och sommar. Orsaken till detta är låga nederbörds mängder och kortvarigt snötäcke med tidig snösmältning.

Granskad 16 maj 2025.

[Vattenläget i länet | Länsstyrelsen Västra Götaland](#)

2025-05-19 | 3 min läsning

Göteborgarna måste spara på vattnet

På grund av den torra våren med väldigt lite nederbörd är vattennivån i regionens vattentäkter lägre än normalt. Därför behöver nu alla hjälpas åt att spara på vattnet.

[Göteborgarna måste spara på vattnet » Vårt Göteborg](#)

Risk för vattenbrist - Vattendrag Västra Götalands län

Låga flöden i Viskan, Åtran, Starån/Nolån, Tidan och Lidan.

Vad ska jag tänka på?

- Du som använder kommunalt vatten bör vara uppmärksam på att kommunen kan utfärda restriktioner och uppmana till vattenbesparande åtgärder.
- Verksamheter och hushåll med enskilt vatten från sjöar eller vattendrag bör vara vaksamma på att låga vattennivåer kan begränsa uttagsmängderna och försämra vattenkvaliteten.
- Låga vattennivåer kan ha negativ påverkan på växt- och djurliv inom jordbruket och i naturen.

När?

13 maj kl. 00.00 och tills vidare

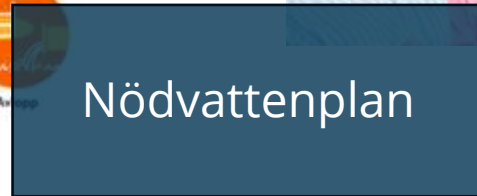
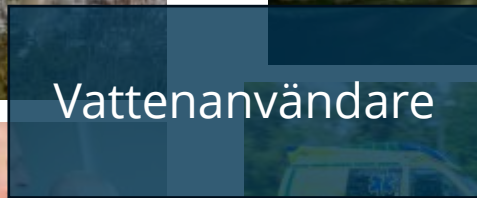

[Varningar och meddelanden — SMHI](#)

Länsstyrelsen
Västra Götaland

En robust vattenförsörjning

Planering för påverkad vattenförsörjning

- Vilka delar av verksamheten behöver vatten? Vad är acceptabla avbrottstider?
- Kan ni vid behov minska vattenförbrukningen? Hur lite vatten behöver ni som minst för att upprätthålla verksamhet?

Dusch, toalett,
tvättmaskiner,
diskmaskiner,
rengöring, städ,
ugnar....

Planering för påverkad vattenförsörjning

Vilka alternativa lösningar för dricksvatten har ni?

Ex: Lager av eget dricksvatten på flaska, egen brunn/reservvattentäkt som är möjlig att ta i drift, möjlighet att koka vatten?

Vilken utrustning har vi själva för att hämta, lagra och hantera nödvatten?

Ex: Egna nödvattentankar, inkopplingspunkter för trycksatt nödvatten, kärl att bära vatten i?

Glöm inte bort toaletter/dusch/hygien! "Nödavlopps-plan"?

Länsstyrelsen
Västra Götaland

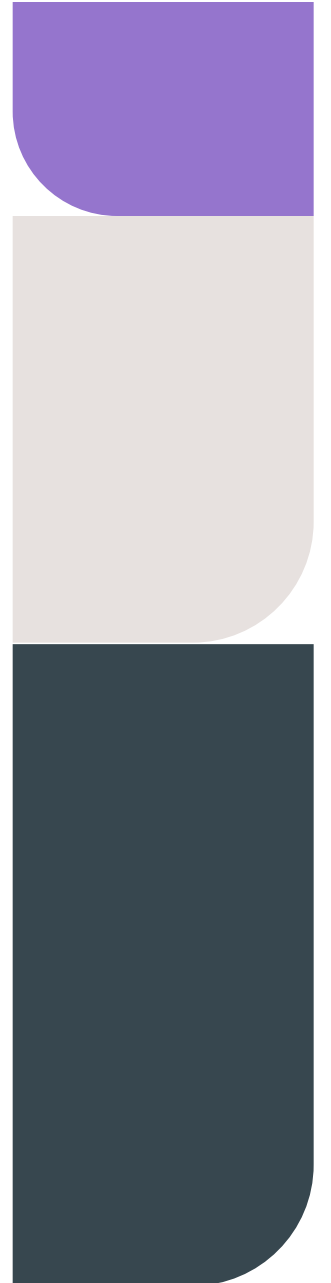
Vad tänker ni?

Hur kan ni inom miljö och hållbarhet bidra till att stärka den samhällsviktiga verksamheten?
På vilka sätt kan vi bygga det nya totalförsvaret på ett hållbart sätt?

Diskutera i 3-5 minuter med dina grannar

Öka kunskap och förmåga inom miljö och hållbarhet

- Riskhantering – Analysera samhällets sårbarheter och identifiera risker inom ert arbetsområde
- Kriskommunikation- Kommunicera tydligt och effektivt med hela befolkningen. Bidra med hur man når olika målgrupper
- Samverkan – I er kanaler med andra aktörer bidra till en ökad samverkan för en effektivare händelsehantering
- Övningar – Genomför övningar för att se hur era sakområden fungerar vid en händelse

Hållbarhet i kris

- Skriv avtal med rätt leverantörer
- Avtal med flera
- Byggnation rätt från början
- Bidra i hållbarhetsprojekt för att förbygga sociala risker
- Skapa hållbara och flexibla logistiklösningar
- Begränsa antalet artiklar av förbrukningsmateriel
- Minska el- och vattenförbrukning i vardagen
- Bidra med hållbara system för nödvattenförsörjning
- Tillsammans hitta balans mellan hållbarhetsmål och "beredskapsmål"

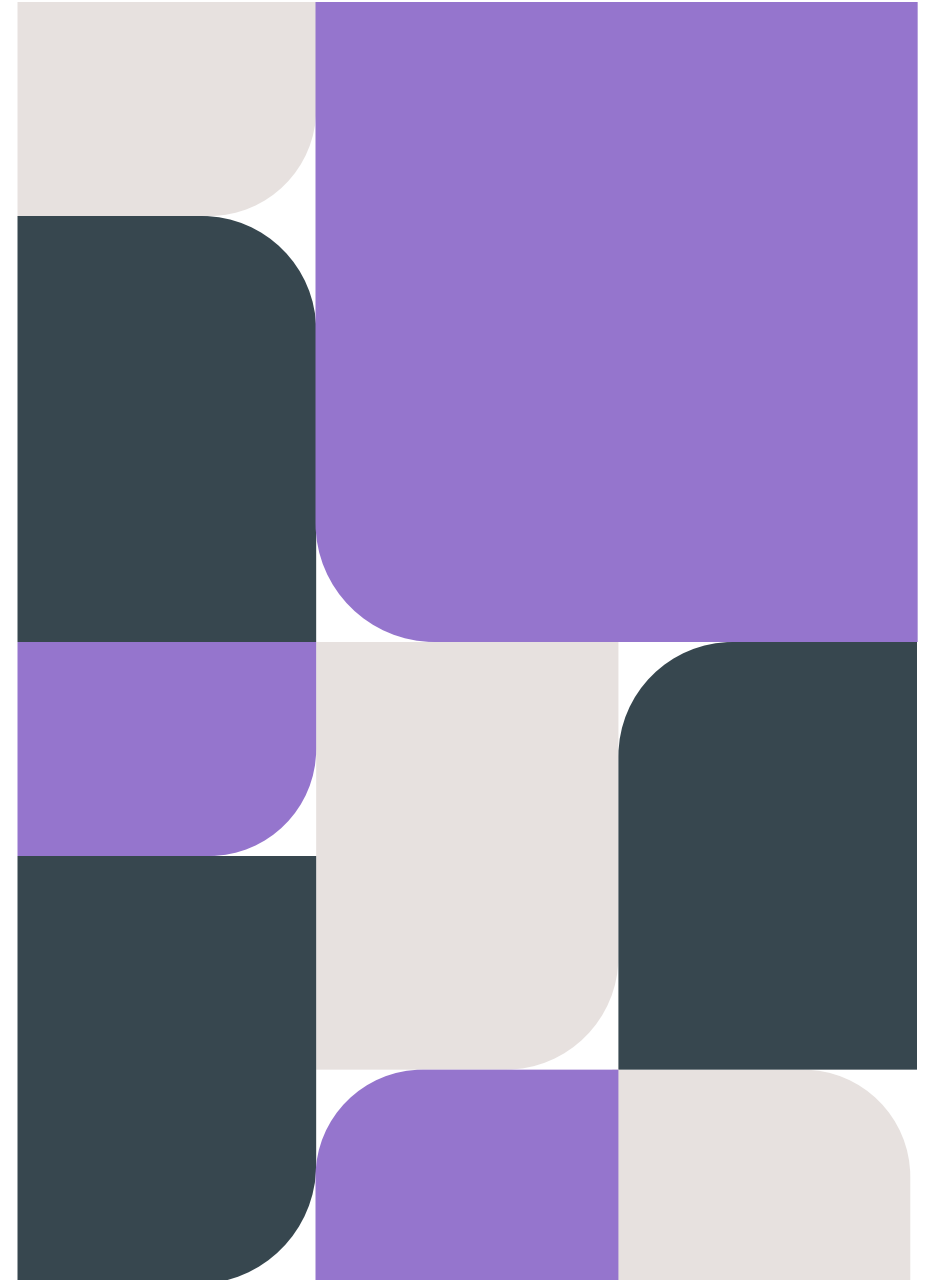

Tre spår av hållbarhet

Aktiv involvering - En del av människorättsbaserat arbete

Maria Franzén & Robert Gustafsson, Västtrafik,
Hållbarhet

Emma Broberg, VGR, Hållbarhetsavdelningen

Mänskliga rättigheter

= mål + medel

Vägledningen bidrar till genomförandet av VGR:s hållbarhetsmål

[5 steg i rätt riktning – vägledning för människorättsbaserat arbete](#)

Principer för människorättsbaserat arbete

- ger guidning i HUR
vi ska jobba

5

steg mot ett mer människorättsbaserat arbete

1. Bygg kunskap
2. Analysera
3. Sätt mål och planera
4. Genomför
5. Följ upp och utvärdera

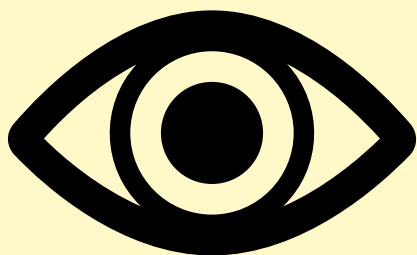

Aktiv involvering

Möjligheter och utmaningar med
människorättsbaserat arbete

Aktiv involvering är en princip och utgångspunkt i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

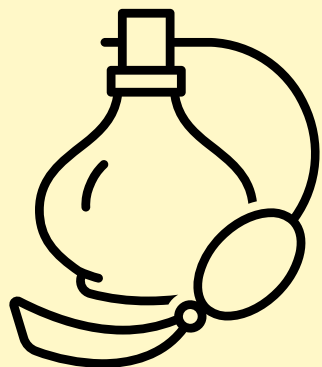
Se

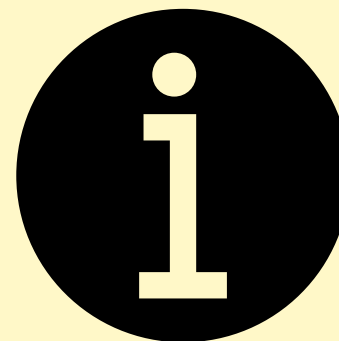
Röra sig

Höra

Tåla vissa ämnen

Tolka, förmedla
och bearbeta info

Alla insatser som görs för en individ ska öka hens egenmakt, det vill säga individens känsla av att ha makt över sin situation.

Skyldighetsbäraren ska bidra till att stödja rättighetsbärarens egen förmåga.

VÄRDIGHET OCH
EGENMAKT

De mänskliga rättigheterna gäller för alla.

Vi är skyldiga att skapa jämlika villkor för alla att till exempel ta del av vår verksamhet.

JÄMLIKHET OCH ICKE-DISKRIMINERING

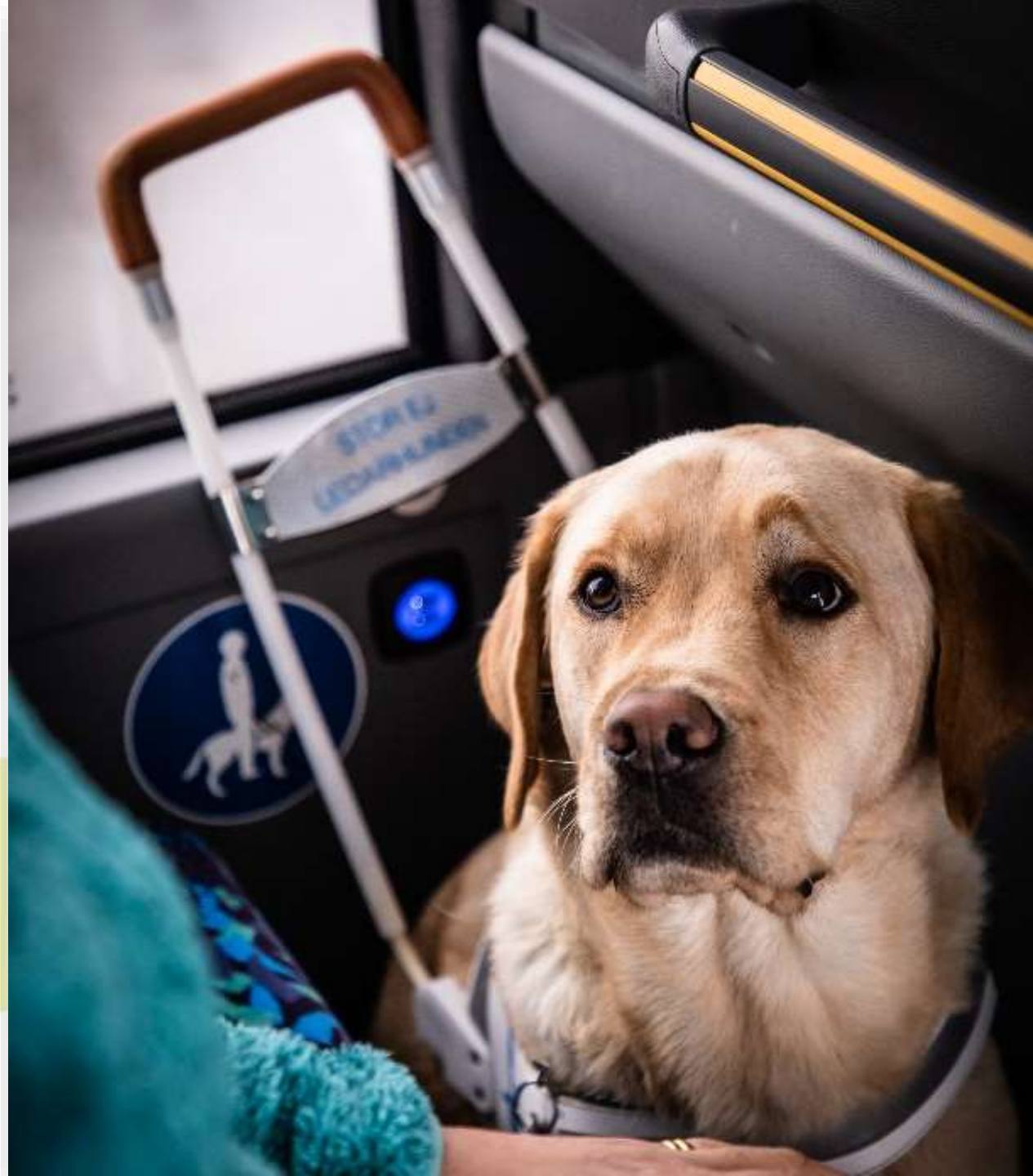
I insatser och projekt ska de som berörs erbjudas delaktighet utifrån sina egna förutsättningar. Skyldighetsbärarens roll är att skapa möjlighet för delaktighet och medskapande så att alla kan göra sin röst hörd och delta i samhället

DELAKTIGHET OCH
INKLUDERING

Det måste vara tydligt vem som bär ansvar för att de mänskliga rättigheterna uppfylls, så att det är möjligt för rättighetsbärarna att kräva sina mänskliga rättigheter.

ANSVAR OCH
TRANSPARENS

Tack!

Kontakta oss gärna:

aktiv.involvering@vasttrafik.se

Biologisk mångfald i staden

Anders Stålhand

Processledare biologisk mångfald Regional utveckling

Projekt

SamBio

Projektet ska ge ökad kunskap om biologisk mångfald hos barn och unga, allmänhet samt företag och andra intressenter i hela Västra Götaland

EXPBIO

Expanding transnational capacities to strengthen plant biodiversity and restoration in the North Sea Region

DivGrass

Främja biologisk mångfald och resiliens på gårdar med mjölkproduktion

BIOPATH

Biologisk mångfald och det finansiella systemet

- Populationerna av vilda ryggradsdjur har minskat med 70% på 30 år
- 45% av världens fröväxtarter löper risk att dö ut
- 80% av EUs naturmiljöer är i dåligt skick
- World economic forum, global risc, ekosystemkollaps 2:a plats på tio års sikt
- Sveriges naturmiljöer har dålig trend

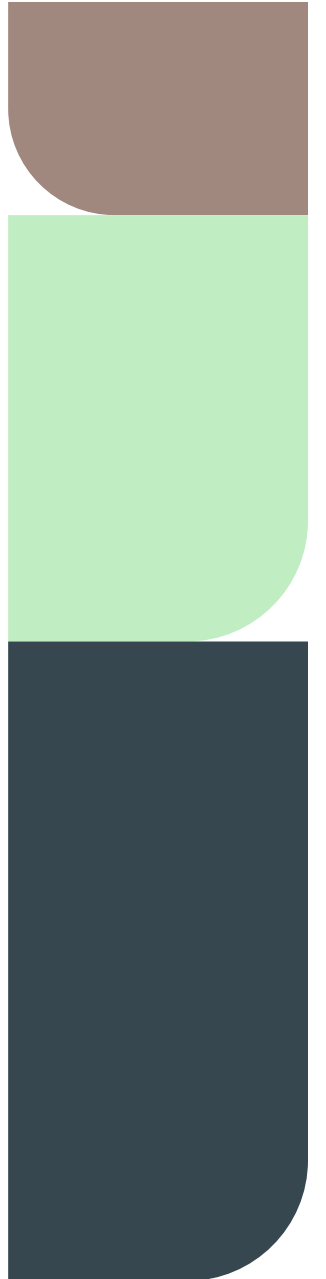
IPBES

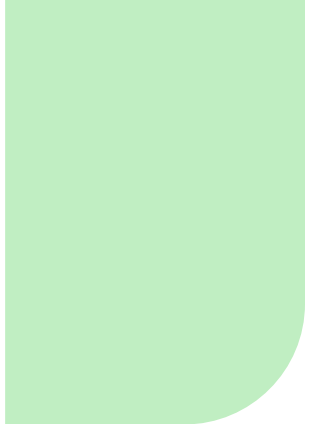
- Förstörda livsmiljöer (förändrad markanvändning)
- Klimatförändringar
- Överutnyttjande
- Föroreningar
- Invasiva arter

Foto Paul Rosenius

- MKGBF
- EUs strategi för biologisk mångfald
- Avskogningsförordningen
- Naturrestaureringsförordningen

Handslaget, beego.se

Staden en hotspot för arter och påverkan

- Grova träd
- Varma torra, näringsfattiga miljöer
- Konsumtionsbaserad påverkan
- Epicenter för invasiva arter

40 % av artrikedomen i urbana
parker världen över består av
exotiska arter och högst är
andelen bland växter

Nielsen, A.B. m.fl. Species richness in urban parks and its drivers: A review of empirical evidence. *Urban ecosystems* 17, 305-327 (2014)

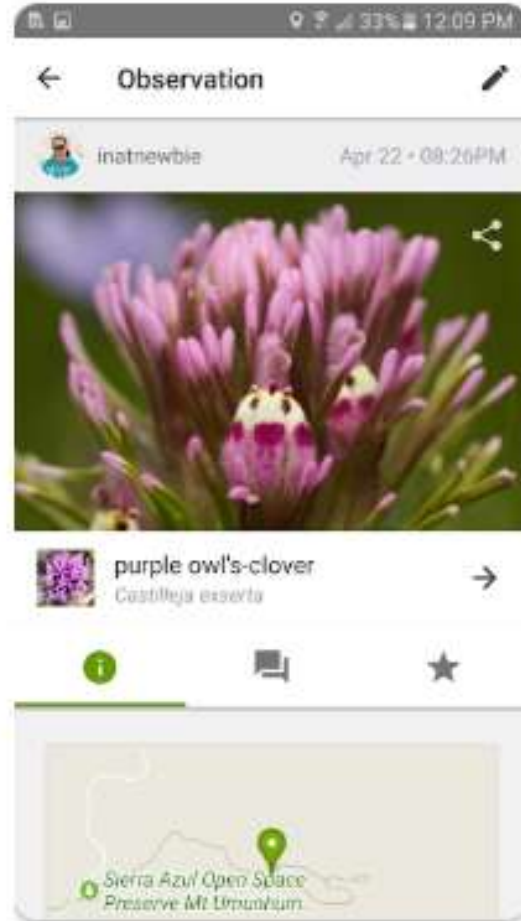

- Färre småkryp i träd av främmande arter
Kjellberg Jensen mfl (2022) ecological applications
- Färre småkryp desto färre ungar överlever i småfåglars bon
Narango et al, 2018 PNAS

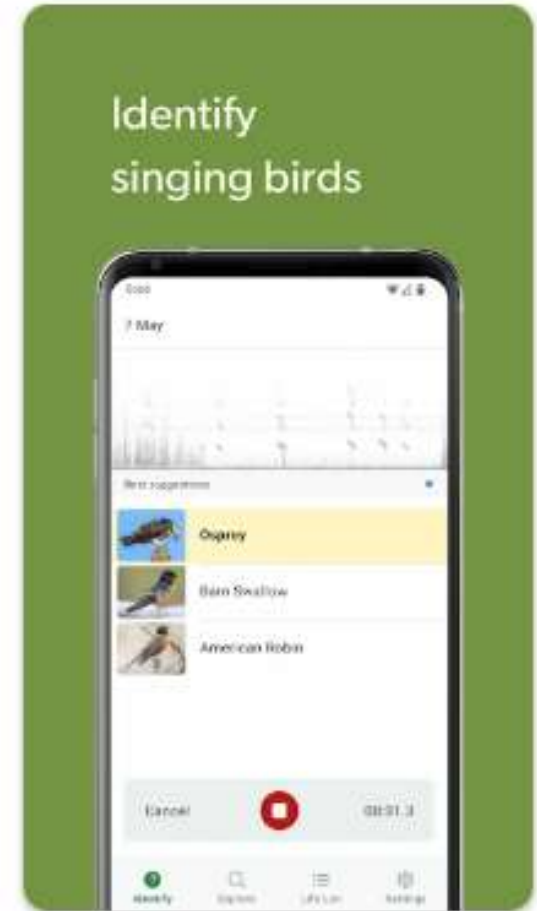
Flora incognita

Inaturalist

Merlin

Invasiva arter

[Beskrivning](#)

[Rapportera](#)

Här kan du rapportera observationer av vissa invasiva främmande arter. Det vill säga arter som sprider sig snabbt och har en negativ inverkan på den biologiska mångfalden. En del arter finns redan i Sverige, några riskerar att komma hit och en del kommer troligen aldrig att hittas i Sverige. Övriga arter kan rapporteras i formuläret [Rapportera](#).

Allmänhetens rapporter är viktiga för att kunna följa arternas förekomst och utbredning, och för att kunna förebygga fortsatt spridning. Rapporterna av invasiva arter hamnar i [Artportalen](#) om du rapporterar i inloggat läge. Det går även att rapportera anonymt utan att vara inloggad, men de rapporterna publiceras först efter granskning.

Vill du bli meddelad om en invasiv art rapporteras i ett område, [skapa en bevakning för arten](#) under fliken Bevakningar.

* = Arten ingår i EU-förordning 1143/2014.

Läs mer om arbetet med invasiva arter hos [Naturvårdsverket](#) och [Havs- och vattenmyndigheten](#).

Arter

Upptäck fynd i närheten

Fynd i Sverige

Jättebalsamin*

Impatiens glandulifera

Rapportera

Mer ▾

Jätteleka*

Heracleum mantegazzianum

Rapportera

Mer ▾

Tromsöloka*

Heracleum persicum

Rapportera

Mer ▾

Bredloka*

Heracleum sosnowskyi

Rapportera

Mer ▾

Gul skunkkalla*

Lysichiton americanus

Rapportera

Mer ▾

Vit skunkkalla

Lysichiton camtschatcensis

Rapportera

Mer ▾

Smal vattenpest*

Elodea nuttallii

Rapportera

Mer ▾

Vattenpest

Elodea canadensis

Rapportera

Mer ▾

Filter

Djur/Växter

- Djur
- Växter

Svensk förekomst

- Påträffade i Sverige
- Ej påträffade i Sverige

Mer död ved!

- Solbelyst död ved
- Död ved i vatten
- Skuggad död ved

Släck lamporna

Gräsmattan är död! Klipp mer sällan

Sandbädd, Jesper Ek

Mer sand

- solitärbibon
- Sandbibon
- Värdefulla växter

Ge naturen utrymme

Men framför allt minska påverkan
utanför staden

I inköp –

Allt som kommer från naturen har en påverkan

Minska konsumtion utveckla cirkuläritet

- Ekologiskt
- Naturbeteskött
- Mer växtbaserat
- Undvik palmolja
- Endast grönt ljus i WWFs fiskguiden

- Hyggesfritt skogsbruk

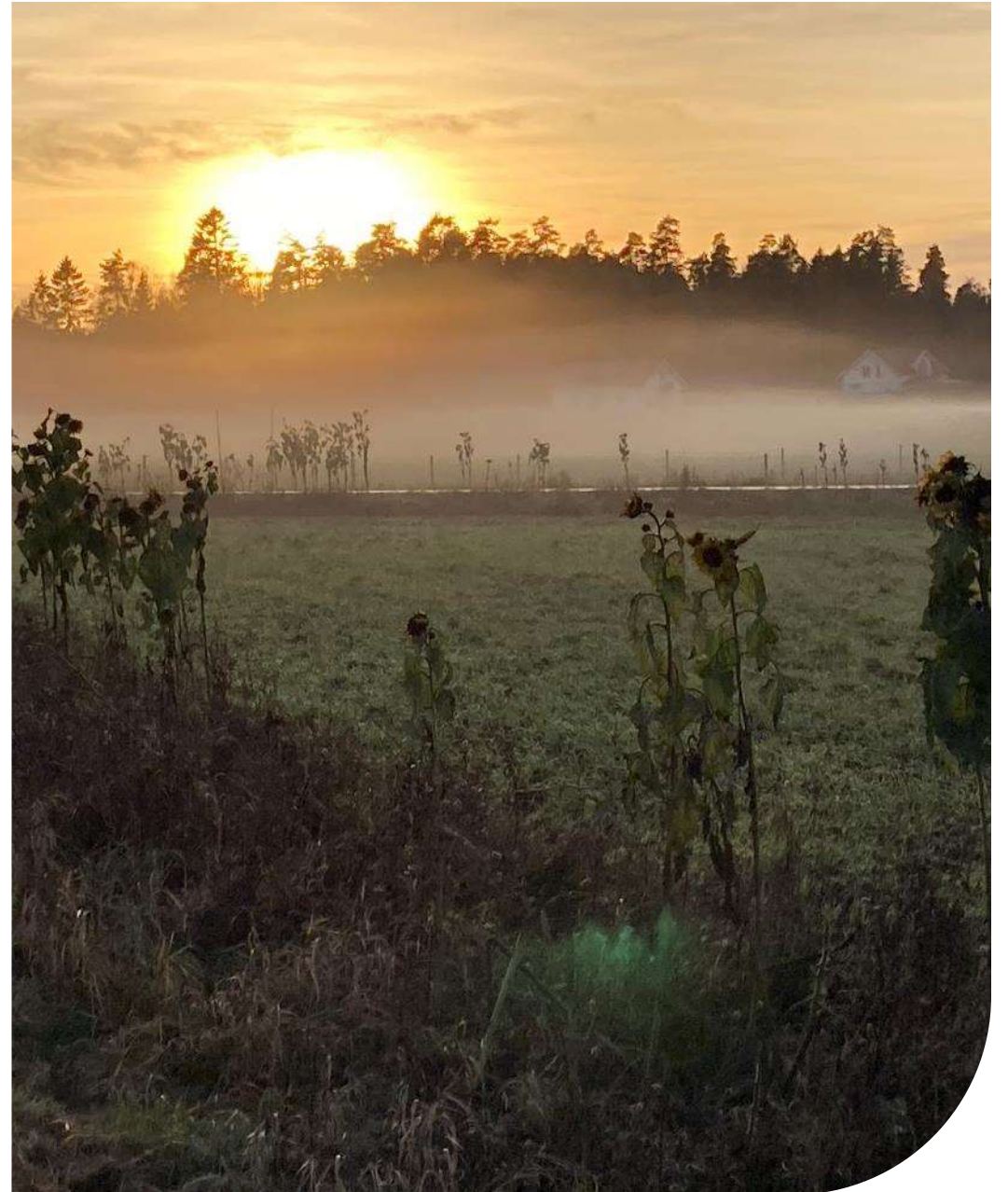
- **Läs mer: High impact commodity list**

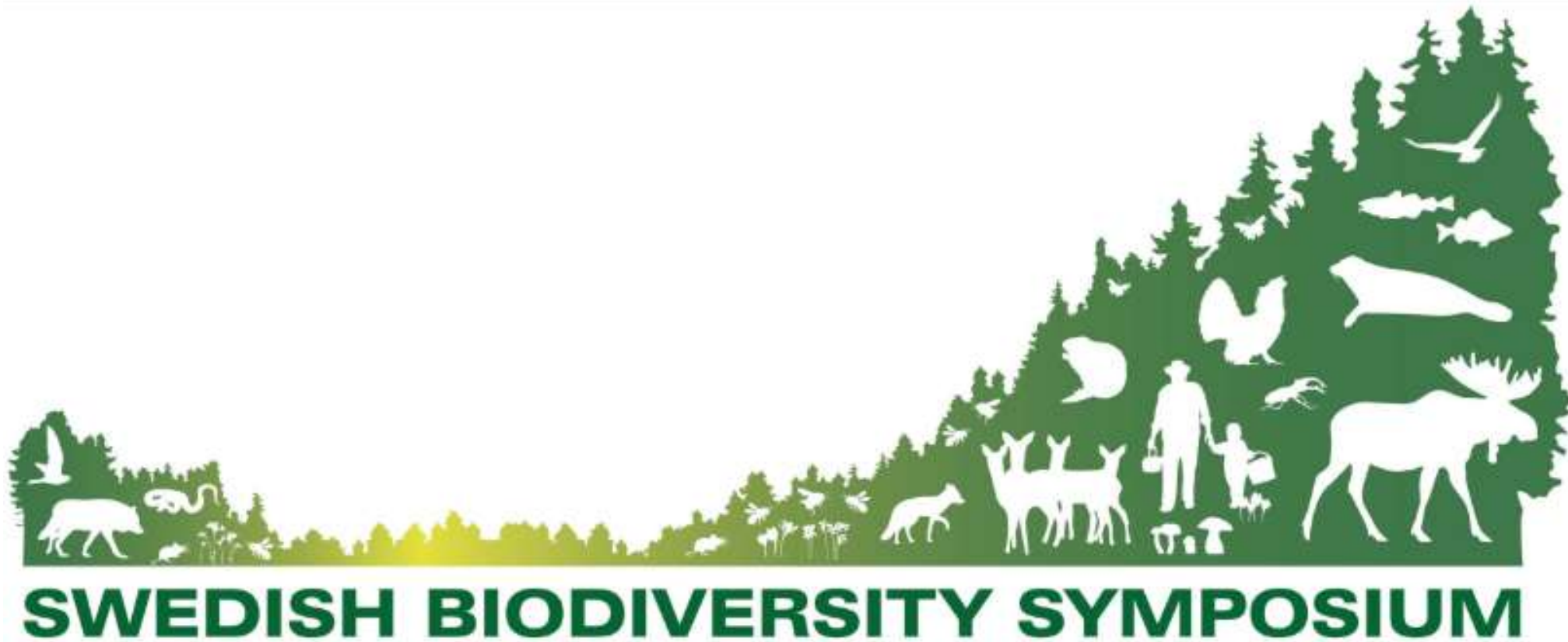
<https://sciencebasedtargetsnetwork.org/wp-content/uploads/2024/07/High-Impact-Commodity-List-v1-1.xlsx>

Använd VGR-familjen

- Göteborgs botaniska trädgård
- Naturhistoriska museet i Göteborg
- Naturbruksförvaltningen
- Västkuststiftelsen

Swedish Biodiversity Symposium, 21 - 23 oktober 2025

Välkommen till Sveriges första Swedish Biodiversity Symposium – en tvärdisciplinär konferens där experter och intressenter inom biologisk mångfald samlas för att främja en positiv utveckling på området.

Plocka lupiner!

Vill du vara med och planera höstens hållbarhetsträff?

- Svara via enkät eller mejla rikard.eduards@vgregion.se

Vi rekommenderar:

5 juni Invigning av promenadslingor på Högsbo närsjukhus

---

14 juni Gå med i West Pride-paraden

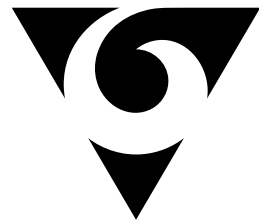

Hållbarhetsträff 28 maj 2025

- För varje människa och för vår planet

Tack för att
du varit här
idag!

**VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN**